

Leerrede over Hooglied 6: 4, uitgesproken op woensdagavond 26-4-1950 te Schiedam door H. Hofman, evangeliedienaar.

Zingen - Psalm 73: 1

Lezen - Hooglied 6

Voorrede.

Het is een zeer bekende Psalm waaruit wij een vers gezongen hebben: "Ja waarlijk, God is Isrel goed, voor hen, die rein zijn van gemoed." enz.. Mogelijk wordt het door ons allen wel erkend en geëerbiedigd, maar hoe is het in de praktijk van ons leven? Want in deze 73e Psalm, zien wij, dat het zelfs bij Asaf zó ver gekomen was, dat het zich voor hem deed aanzien, alsof degenen waar niet de minste vreze Gods noch reinheid van hart was, de gunstelingen van God waren, en hij, die niets anders had dan: "Gij zijt het leven!", daarheen ging als een verstotene, als diegene die in het vergeetboek bij God stond.

Maar, al moge het zich aldus doen aanzien, God is de getrouwe God, Die Zich in Zijn Woord heeft geopenbaard, en dat Woord ook gestand doet. Dat blijkt ook wanneer Asaf door allerlei ellende en jammer gedrongen, ten laatste dáár terechtkomt, waar men de rechte kennis verkrijgt, het ware inzicht. Immers, wij lezen in deze Psalm: "Totdat ik in Gods heiligdommen inging." Ja, waar God heerst, daar houdt alles wat van de mens is op: eigen gedachten, eigen inzicht, het bezien van Gods zaak vanuit het enge kringetje waarin wij ons bewegen. Toen bemerkte Asaf dat er tweeërlei leven en tweeërlei einde was. De één kan hiér leven (het deed zich wel áánzien als delend in de gunst van God), doch dat was maar: om straks van de top van eer, te storten in eeuwige verwoesting neer. Maar nu zijn er ook, die hier niet kùnnen leven. Ook Asaf kon dat niet. Want er is maar één waarachtig leven, en dát leven is in Gods Zoon. Dat is niet in deze wereld.

Daarom is het, dat degenen die dat kennen, in deze wereld en bij zichzelf lopen te sterven. Want het leven is: Hem te kennen en te genieten, te ervaren de vrucht van Christus' arbeid, alsmede gunst, verkeer en gemeenschap met God! Maar dat is ook tot dát einde, dat, als hun sterfpad hier eindigt, zij in de eeuwige heerlijkheid ingaan.

Voor Asaf was het zo, dat hij, krachtens zijn val in Adam en wat hij daaruit had meegebracht, niet hoger kon komen, dan dat hij bij God als een groot beest was. (Niet een zálíg mensje, met bijzondere ontdekkingen, neen, maar een groot beest bij God. Zo drukt hij zichzelf uit. Wij halen Asaf dus niet omlaag, want hij sprak zelf: "Ik was een groot beest bij U.") Asaf had er - door zo'n plaats in te nemen - ook geen schade van, want daaruit kon hij beleven:

Ja wáárlijk, God is Isrel goed,
Voor hen, die rein zijn van gemoed;
Hoe donker ooit Gods weg moog' wezen,
Hij ziet in gunst op die Hem vrezen. ...

Het is en blijft dan tòch wáár! Daarom zingt hij dan ook: "Wie heb ik nevens U in de hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde!" Dus, die God is geheel en al het leven. Wat is de hemel, als daar geen God en Jezus is? Maar wat is hier dit benedenrond, wanneer wij niet van Hem genieten? Is het meer dan een gedurige en gestadige dood, dan één doodsbenauwen?

Daaruit treedt dan ook in zuiverheid op de voorgrond, dat hij een waar Sionniet is: die in zichzelf de laagste plaats inneemt en God ten hoogste verheft als het leven, als de zaligheid. In Hem hebben wij alles wat ons tot leven en zaligheid nodig is. Dat deelt Hij Zelf mede, dat wil Hij schenken.

Tekst.

Het woord waarvoor wij uw aandacht vragen vindt gij in het ons zo-even gelezen 6e hoofdstuk uit het Hooglied van Salomo, nader het vierde vers, waar Gods Woord aldus luidt:

Gij zijt schoon, Mijn vriendin! gelijk Thirza, liefelijk als Jeruzalem, schrikkelijk als slagorden met banieren.

Leerrede.

De woorden die wij u hebben voorgelezen zijn van Christus - het Hoofd Zijner kerk - Zelf, Die ons hier, in het Hooglied voorkomt als een Bruidegom, als de ware Man.

Lezen wij het 5e hoofdstuk, dan vinden wij de oorzaak waarom de bruid, de kerk dus, zich in zulke droevige omstandigheden bevindt. Immers, Christus klopte aan om binnengelaten te worden, maar vond de bruid op het bed van zorgeloosheid en vleselijke gerustheid, wat aanleiding was dat zij tegensprak en niet opendeed, zodat Christus heenging. Toen kwam - in de geestelijke verlating - eigen schuld voor de dag en welk een liefde Christus bewezen had. Daaruit ging de kennis Christi zich aan het uitspreken en wel in het bijzonder toen de metgezellen, de "ernstige zielen", gingen spreken: "Wat is uw Liefste meer dan een andere liefste, o gij, schoonste onder de vrouwen! Wat is uw Liefste meer dan een ander liefste, dat gij ons zo bezworen hebt?!"

Want zij had gesproken: "Ik bezweer u, gij dochters van Jeruzalem! indien gij mijn Liefste vindt, wat zult gij Hem aanzeggen? Dat ik krank ben van liefde!" De metgezellen willen er mede te kennen geven, dat zij óók wel wat hebben. Laat het dan niet zijn, wat de bruid heeft (want die heeft Christus tot haar ware Man en Bruidegom), maar om daar nu zo'n drukte over te maken!

Doch nu komt de ware kennis van Christus voor de dag, want de bruid gaat zeggen wie Hij is. Wij lezen: "Mijn Liefste is blank en rood, Hij draagt de banier boven tienduizend." Zij gaat Christus beschrijven in Zijn luister en heerlijkheid, zoals Hij is. Dus zoals zij Hem kende. Laten wij hierop acht slaan, dat juist de kennis van Christus en de ernst bij haar, teweeg brengen om Hem weer te zoeken.

Nu moeten zelfs alle dingen medewerken ten goede, dus ook de smart, de droefenis, ook de nalatigheid, haar zondige, vleselijke gerustheid. Want daardoor spreekt zij nu de kennis van Christus op zo'n lofrijke wijze uit, dat de metgezellen gaan zeggen: "Waar is uw Liefste heengegaan, o gij schoonste onder de vrouwen? Waarheen heeft Uw Liefste het aangezicht gewend, opdat wij Hem met u zoeken?"

Dus daar worden er nu nog méér opgewekt tot de kennis en gemeenschap met Hem, Die het leven is. Zij gaan mede met haar er op uit.

Nadat de bruid gezegd heeft: "Mijn Liefste is afgegaan in Zijn hof, tot de specerijbedden, om te weiden in de hoven, en om de leliën te verzamelen", zegt zij: Ik ben mijns Liefsten, en mijn Liefste is mijn, Die onder de leliën weidt." De inhoud daarvan is: zo het dan is, zo ís het; tòch ben ik van Hem, want Hij heeft mij gekocht met Zijn bloed en betaald met Zijn dood, Hij heeft Zich aan mij gegeven, en ik ben de Zijne geworden.

Nu zij zich dermate gelovig uitspreekt, nu gaat Christus ook spreken. Want, wat is die grote Koning aangenaam? Toch, dat wij Hèm geloven. Daar zij zich nu gelovig uitspreekt: "Ik ben mijns Liefsten, en mijn Liefste is mijn", (het is tòch een onverbrekelijke band; er mag dan tussen gekomen zijn, waardoor zij Zijn gemeenschap moest derven, maar die band was niet te verbreken, die blééf, die was niet ongedaan te maken) is dat de Koning aangenaam. Het is Hem aangenaam, dat wij Hem gelovig aangrijpen en eren: "Gij blijft toch onveranderlijk Dezelfde; dan blijf ik aan U hangen!"

Nu gaat de Koning Zich bij vernieuwing uitspreken, zeggende: "Gij zijt schoon, Mijn vriendin". Daar zij tot Hem terugkomt, Hem als het hoogste, als het éne doel stelt, maakt Christus haar niet enig verwijt. Hij zegt zelfs niet, dat het haar eigen schuld was, dat ze zo in de narigheid en ellende zat: "waarom ook te gaan liggen op het bed van zorgeloosheid en vleselijke gerustheid? Was wakende geweest!" Néén.

Zij heeft leed gehad; was als in haar ziel gestraft door het missen en derven van Hem door eigen schuld, maar Hij spreekt daar niet meer over. Integendeel, Hij gaat haar juist prijzen dat zij schoon is en noemt haar: "Mijn vriendin." Tegenover een ware vriend of een ware vriendin heeft men geen geheimen, daartegen spreekt men heel het hart uit. Ja, er is soms wel veel práát over vrienden en vriendinnen, maar als het eens werkelijk uitgezocht wordt, hebben wij dan wel zoveel vrienden en vriendinnen?

Er was eens een waar kind Gods die een zeer onderlegd man was. Hij had een zoon, die óók Christus' eigendom was, maar er prat opging veel vrienden te hebben. Op zekere dag zei zijn vader: "Zullen wij de proef eens op de som nemen? Ik weet, dat ik een ware vriend heb; maar bij jou betwijfel ik het. Noem ze allemaal maar eens op, dan gaan wij er samen eens heen."

Zij samen op stap. Die vader deed het overal waar zij kwamen voorkomen, of zijn zoon een val gemaakt had en vroeg dan of hij dáár zolang mocht blijven, totdat het stof dat opgewaaid was, wat gezakt zou zijn. Toen was het bij de één voor en bij de ander na: "Ja, ze zouden het wòndergraag doen, máár, kijk, er waren bezwaren en daardoor kòn het jammer genoeg niet". Dan zei die vader maar: "Nu, dat is niet erg, je hebt nog méér vrienden, hè?, dan gaan wij dáár maar eens heen." Dat viel die zoon toch geducht tegen, want hij had gedacht dat het ware vrienden waren.

Ten laatste zei z'n vader, zullen wij nu eens naar één van mijn vrienden gaan? Toen zij daar kwamen en hetzelfde vertelden, zei die man: "Nu, laat die jongen maar zolang bij mij blijven, hoor." Het was zó voor mekaar. Toen begreep die zoon dat zijn vader een nádere kennis had dan hij, wie ware vrienden waren. Want er is een groot verschil tussen vrienden en aanbidders. Oh, dat is toch zo'n groot verschil! In een tijd van voorspoed kunnen wij toch zoveel aanhang hebben! Maar in een tijd van tegenspoed? Geld en goed brengt veel vrienden toe, maar hoe is dat gesteld bij armoede? Het tegenovergestelde!

Nu noemt Christus hier Zijn bruid: "Mijn vriendin." Zij zijn ten nauwste één van hart en één van zin. Máár ... hóe kàn dat? Hoe dat kan? O, heel goed, dat kan door het bad der wedergeboorte en der vernieuwing door de Heilige Geest. Dáárdoor kan dat.

Want, wat brengt wedergeboorte en vernieuwing des geestes teweeg? Dat wij uit die oude staat, waarin wij zijn door onze val in Adam -- waardoor wij zó verdorven zijn dat wij niets anders kunnen dan ons zelf bedoelen -- worden gehaald, en worden overgebracht in een staat, waar de natuur van dat werk teweeg brengt, om God en onze naaste te bedoelen. Dat brengt het werk der genade teweeg.

Toe, laat een ieder eens de staat van zijn hart bezien; hoe zijn wij door onze val? Laat ik dan een woord van Luther gebruiken, die zei: "Wij kunnen niet liefhebben of haten of wij bedoelen onszèlf." Het is wel verschrikkelijk! Luther heeft een mens dus ook niet hoog aangeschreven, maar hij sluit zichzelf daarbij in. Hij zegt dat niet om op een ander af te geven, en zèlf een goed mens te zijn! Néén, want hij zegt: "Zó zijn wij van nature."

Als het anders was, zou het een véél verwonderlijker zaak zijn, want hóe kunnen er goede vruchten groeien aan een kwade boom? Dat kàn toch niet? Als wij in onze val in het paradijs alle heerlijkheid verloren hebben: het beeld Gods kwijtgeraakt zijn, het eigendom van satan zijn geworden, en het Jezus' eigen woord is: "Gij zijt uit de vader de duivel, en wilt de begeerten uws vaders doen", moeten wij er dan goede vruchten gaan zoeken? Die kùnnen er niet zijn!

Dáárom hebben wij het ontdekkend licht des Geestes nodig, opdat wij zien, dat ons nodig is vernieuwing van staat: staatsverandering!

Niet eens een andere gesteldheid des gemoeds, in déze zin: "Ik heb toch zulk een náre week achter de rug, 'k had allemaal van die harde gedachten van God en tegenstand, vijandschap en hoogmoed; verschrikkelijk wat er in mij woont! Maar, gelukkig is het de laatste dagen veranderd, nu heb ik tedere gedachten omtrent God en die vijandschap is helemaal weg. Echt, ik zou zeggen dat er nu liefde tegenover God in mijn hart woont, en dan ben je tegenover je naaste óók helemaal anders, hé?" Néén! Hoewel er wat anders op ons gemoed werkt, waardoor er wat andere gevoelens op de voorgrond treden, het hart blijft hetzelfde; dat verandert daardoor niet!

Leest maar eens de 45e Psalm, daar spreekt de kerk zich aldus uit: "Mijn hart geeft een goede rede op; ik zegge mijn gedichten uit van de Koning; mijn tong is een pen eens vaardigen schrijvers." Let wel: daar is dus niet een zekere gesteldheid of gestaltenis, maar daar zijn de werken aanwezig die wij zo-even genoemd hebben van het bad der wedergeboorte en der vernieuwing des geestes waardoor dat hart wedergeboren, vernieuwd is. Dan komt de vrucht voor de dag: het geeft een goede rede op. Dat doet het hãrt, en dàt zingt de gedichten uit van een Koning.

Wat ik u bidden mag, geef daar acht op, want dat is de inhoud van het Evangelie, van de genadeleer. God wil door Zijn Geest en Woord werken, dat wij een nieuw mens zouden worden, geschapen in Jezus Christus tot goede werken. Er kan in deze geesteloze tijd veel gepraat worden van: "De hemel is zo ver weg", en: "Och, wat hoor je weinig van dat werk, van dat werk zoals dat was bij het oude volk van vroeger." Máár, als er nu staat:

Hij geeft de wens van allen, die Hem vrezen;
Hun bede heeft Hij nimmer afgewezen....

staat dat er alleen van het "oude volk"? En, als er staat: "Jezus Christus is gisteren en heden Dezelfde en in der eeuwigheid", dat is toch niet tot een zeker tijdperk bepaald? Eeuwig Dezelfde!! Als er staat: "Die zoekt, die vindt; en die klopt, die zal opengedaan worden; en die bidt, die ontvangt", dat is toch óók niet bepaald tot een zekere tijd? Dat blijft van geldende kracht.

Doch de zaak is: leggen wij die God werkelijk op ons hart? Wãt wordt er door ons gezocht? Zoek ik een gestaltenis? Zoek ik, om ook eens een troostwoord te hebben? Of, enige ruimte te hebben?

Of, kan er ook van mij gelden wat de engelen tot de vrouwen zeiden die bij het graf waren: "Ik weet dat gij zoekt Jézus"? Die zochten niet wat ruimte, wat genot. Het was hun persoonlijk te doen om Hèm, Die het leven Zelf is!! Laat ons dan de boel eens nakijken, wãt er bij ons boven drijft, wat heeft bij ons de boventoon?

Laten wij nooit achter de schermen wegkruipen en de schuld als op God leggen. Want Hij bedoelt, dat wij zalig zouden zijn en in Jezus Christus het leven zouden genieten. Dat hebben onze voorouders ook wèl verstaan.

Ursinus en Olevianus, de opstellers van ons leerboek, de Catechismus, hebben in de eerste Zondag (niet aan het einde, maar bij het allereerste begin) de bloem, de pit, het merg van de genadeleer neergeschreven: Wat is uw enige troost, beide in het leven en sterven? Om met lichaam en ziel niet mijn, maar mijns getrouwe Zaligmakers Jezus Christus eigen te zijn. Dãt is het doel waarover het gaat en wat God bedoelt, opdat wij weer in Zijn gunst en in Zijn gemeenschap hersteld zouden zijn. Zó verkrijgt men, door dat bad van wedergeboorte en van vernieuwing, door inlijving in Christus en Zijn gemeente, door waar geloof, een nieuwe natuur. Zó is men in een nieuwe staat.

Wat bedoelde Christus in Zijn omwandeling op aarde? De eer Zijns Vaders en het welzijn van de naaste. En wat brengt nu dat werk in de gelovige met zich mede? Dat, wat in Christus is, ook in hen woont: dat ook zij God bedoelen en de naaste. Nu zegt Christus: "Gij zijt schoon, Mijn vriendin." Ik zie, dat je op Mij lijkt. Ik zie je als in gehuld in Mijn arbeid, in wat Ik verdiend en verworven heb, in die vernieuwing, in dat werk des Geestes. Gij zijt Mijn vriendin; wij hebben geen geheimen voor elkaar, want gij beoogt en bedoelt hetzelfde in uw hart. Wàt een gemeenzaamheid! Wàt een hartelijkheid! Wàt een liefde!.

Nu zijn zij niet schoon in zichzelf. Kùn je begrijpen! Helemáál niet. Asaf zegt: "Ik ben een groot beest bij U." Hij kon bij zichzelf niet hoger komen. De bruid moest zichzelf verwerpen vanwege haar zorgeloosheid en vleeselijke gerustheid. Maar daar zij Christus zoekt, en tot Hem terugkeert, zo wil Hij haar gaan aanzien in Zijn volkomen arbeid, en dááruit zegt Hij: "Gij zijt schoon."

Paulus spreekt van die schoonheid zelfs op deze wijze: "Gij zijt in Hem volmáákt." Drijft Paulus dat nu toch niet te ver door, want er zijn hier toch geen volmaakte mensen op aarde? Dat kàn toch niet? Ja, maar wij moeten goed op de samenstelling van die zin letten, want er staat: "Gij zijt in Hèm volmaakt. Hij wil zeggen: al wat van u is, is er áángegaan, vernietigd, maar nu in Christus, die volkomen Man, zijt gij in Zijn Middelaarsarbeid zodanig voor God, dat Hij u zó in de hemel kan opnemen! Dat is toch geen kleinigheid!

Toen er eens iemand op sterven lag en hem gevraagd werd, hoe het ging, was zijn antwoord: "Ik ben een mens: afgekeurd voor alle diensten, maar alle veren zijn betaald." Hij was totaal afgekeurd bij zichzelf, maar nu had Christus alles gedaan, en kon hij zó de hemel in. Dàt is: volmaakt in Hèm!

Nu is Christus' woord: "Gij zijt schoon." En Christus spreekt het éérste èn het láátste woord! Als Hij dan zegt: "Gij zijt schoon", nu, laat dan alle duivels maar opkomen, want dan kan Christus zeggen: "Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het, Die rechtvaardig maakt. Wie is het, die verdoemt?" Men zal zeggen: satan. Ja, maar díe heeft in Gods Rijk níets te vertellen. Hij maakt wel een hoop lawaai en drukte hier op aarde, maar zijn kop is vermorzeld.

Christus heeft hem overwonnen, zijn kop vermorzeld, hem zó te gronde gebracht, (hoewel hij naar Jezus' eigen woord: "de overste dezer wereld" genoemd wordt) dat, toen Christus aan Zijn discipelen opdracht gaf het Evangelie te verkondigen, sprak: "Gaat heen in de gehele wereld -- van de noord- tot de zuidpool, van het oosten tot het westen, daar waar de troon van satan is -- predikt het Evangelie aan alle creaturen." Zijn kop is vermorzeld, Ik wil gaan bevestigen hoe Ik Heer en Meester ben!

Toen Luther op de Wartburg was, had men in Wittenberg intussen de mis afgeschaft. Heel de stad stond overeind van al de vreemde geesten. Toen is Luther teruggekeerd en heeft hij in één week 21 keer gepreekt, elke dag drie maal. In één van die leerredenen komt nog voor, dat hij de wijze waarop zij de mis hadden afgeschaft ronduit àfkeurt. Hij zegt: "Gave God, dat heel het christendom de mis vervangt door het Heilig Avondmaal, máár, is dat hier geschied op de rechte wijze, zoals het moet door gebed; is God daarover aangeroepen?"

Dan verhandelt hij, hoe hĳ gehandeld heeft: "Ik heb gepreekt, maar het is Christus Zelf geweest, Die het gepredikte Woord heeft achtervolgd en geheiligd in de harten, zodat het vrucht van zich afwierp en dan vallen alle afgoden vanzelf." Christus is de Machthebbende, en door de "dwaasheid der prediking" geschiedt het, dat het welbehagen des HEEREN gelukkig voortgang heeft. Dat ís geen mènswerk. Het bouwen van de kerk is het werk van Christus.

En daar Hij doet (Hij heeft het aan het kruis verdiend; Hij werkt door Zijn Geest en Woord en Hij past Zijn heilswedden Zelf toe), hoe kan het nu anders, dan dat Hij tegen Zijn bruid zegt: "Gij zijt schoon?" Dat kàn toch niet anders? Er is niets van hèn bij! Alles is van Hèm.

"Mijn vriendin". De Koning zegt dat graag. "Mijn vriendin", want Hij heeft haar Zelf tot Zijn vriendin gemaakt. Het is Zijn werk geweest, daar Hij haar door Geest en Woord vernieuwd, wedergeboren heeft. Zo heeft Hij van vijanden: vrienden gemaakt, van tegenstanders: gewillige onderzaten, van die hem de rug hadden toegekeerd: tot die bij Hem alleen het leven vinden en bij Hem wel willen verkeren bij dag en nacht.

Hij zegt hier: "Gij zijt schoon, Mijn vriendin! gelijk Thirza." Thirza was een residentie; eerst van de koningen der Kanaänieten, later van de koningen van Israël, totdat Samaria gebouwd was. Het schijnt een zeer schone stad te zijn geweest, en ook de omgeving moet schoon geweest zijn. Een residentie wil zeggen, dat de hoogste van staat daar zijn woning, zijn tehuis, zijn zetel heeft. Nu wil de Koning hier dus mee zeggen: Ik wil Zelf bij u wonen. Hij noemt haar dus: schoon, Zijn vriendin, en als de koninklijke stad, waar Hij in woont, de residentie. Is het geen wonderlijke zaak, dat Hij ellendigen uit het grootste kwaad opvoert en brengt tot het hoogste goed?

Ik zou een ieder wel willen aanmanen: zó'n rijkdom der genade en eeuwige liefde, och, laat die toch niet als een renteloos kapitaal liggen! Geeft er de wereld en héél de boel aan, en strekt u uit om zulk een goed te verkrijgen. Laat er geen stilzwijgen zijn, maar roept Hem aan bij dagen en bij nachten. Daarbij, hoe ernstig is het, daar wij toch voor een nimmer eindigende eeuwigheid geschapen zijn! Ons leven staat op het spel, ons eeuwig geluk, want het is òf eeuwig wèl, òf eeuwig wéé! En hier kunnen wij het eeuwig wèl reeds in vrucht kennen. Is het niet iets overweldigends als des Konings woord is: "Gij zijt schoon, Mijn vriendin! gelijk Thirza"?

Hij voegt er nog bij: "Liefelijk als Jeruzalem." Dàt was in de vòlste zin de stad des groten Konings, in heerlijkheid verheven boven alle steden, waarvan staat dat de HEERE de poorten van Sion bemint boven alle woningen van Jacob. Dáár toch, dáár stond het heiligdom; dáár sprak God van boven het verzoendeksel. Dáár was toepasselijk: "Dit is Mijn rust tot in eeuwigheid, hier zal Ik wonen, want Ik heb ze begeerd." Dáár werden Hem de offeranden aangebracht en gewijd, en stegen de gebeden en dankzeggingen op. Dáár was de waarachtige vereniging en gemeenschap - waar God en de zondaar, de zondaar en God - elkander ontmoetten. De stad des groten Konings.

Nu gaat Hij daarmee Zijn bruid in liefelijkheid vergelijken, dus: gelijk Hij Jeruzalem, Sion, verkoren had boven alle plaatsen tot Zijn woonplaats, zo verkiest Hij Zijn bruid boven alles. Wat een mild, wat een ruim hart heeft dus de Koning voor Zijn kerk! Liefelijk, en dat als Jeruzalem. Waartoe toch spreekt Hij Zich zo mild uit? Is dat, om in al het verdriet, de zorg, de kommer, die de bruid hier beleefd heeft, en zoals zo-even in het kort werd aangehaald, eens een ogenblik te troosten? Ja, maar ook: om haar hier te sterken in de geestelijke strijd. Immers, naar Zijn menselijke natuur is Hij niet meer op de aarde maar in de hemel, en Zijn kerk is hier in de strijd, in het lijden. Hoewel Hij dus naar Zijn Godheid, majesteit, genade en Geest nimmermeer van ons wijkt, nochtans is het hier de strijdende kerk, en die heeft het nodig om te weten - om sterk te zijn in die strijd -hoe het in des Konings Middelaarshart is.

Want, dàt geeft zo'n enorme sterkte, om, als wij hier tegenover een driehoofdige vijand staan - en die het hoofd hebben te bieden - dan met Luther de zang aan te heffen:

Delf vrouw en kind'ren 't graf,
neem goed en bloed ons af,
het brengt u geen gewin:
wij gaan ten hemel in
en erven koninkrijken!

Liefde! Eeuwige, goddelijke liefde, díe bewoog God! Daarmede is de Koning bezet.

Daarmede stelt Hij Zijn ellendigen in kennis, opdat zij zouden weten hoe het bij Hem is, met het doel dat zij daar geen zorgen en kommer over zouden hebben, maar hier de goede strijd des geloofs strijden en grijpen naar het eeuwige leven, totdat zij eindelijk op de plaats van bestemming zijn: voor goed bij Hem thuis.

Wij moesten nog maar, eer ik er verder over spreek, zingen het 4e vers uit Psalm 75:

Geen geval, geen zorg, geen list,
Oost noch west, noch zandwoestijn, ...

Dan lezen wij verder: "Schrikkelijk als slagorden met banieren." Dat geeft ons weer een nieuwe zaak te kennen waarin Hij Zijn kerk prijst, namelijk: dat het niet een ordeloze bende is, maar als een leger, dat wèl geordend is, onder eigen banieren, op zulk een wijze dat het als een dubbele macht kan ontwikkelen.

Laten wij er dan ook acht op slaan, dat de kerk onder de kruisbanieren van Vorst Messias als een dubbele macht ontplooit. Want wat Hij deed, dat deed Hij uit liefde. En wat deed Hij? Hij ging voor hen de dood in! Hij had hen dus lief tot in de dood. Wat brengt dat dan teweeg? Toch dít wat Johannes deed zeggen: "Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons éérst liefgehad heeft, waaruit het dan niet is een klagen, zuchten en steunen van: "oh", en "och", en "het is toch erg", en "zó'n pad dat ik heb", en "verschrikkelijk".

Als dát het geval is, dan stellen wij onszelf als bloot voor satan, zodat hij in zijn aanvallen op ons een dubbele macht kan uitoefenen! Maar als wij dermate aan Hem, Die ons liefhad tot in de dood, gebonden zijn, dan kunnen wij wel zeggen dat er als een dubbele macht wordt ontwikkeld. Want bedenkt eens wat Paulus sprak: "Die tot God komt, moet geloven, dat Hij is, en een Beloner is dergenen, die Hem zoeken", alsmede: "Zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen." En wat Jacobus zei: "Indien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begere, Die een iegelijk mildelijk geeft, en niet verwijt; en zij zàl hem gegeven worden. Maar dat hij ze begere in geloof, niet twijfelende, want die twijfelt, is een baar der zee gelijk, die van wind gedreven en op- en neder geworpen wordt. Want díe mens mene niet, dat hij iets ontvangen zal van de Heere."

Dus, dan wordt er in de eerste plaats gelóóf geëist. Dáárin staat men sterk. Want het geloof staat ons beschreven als wereld overwinnend. Zó toch drukt Johannes het uit: "Want al wat uit God geboren is, overwint de wereld; en dit is de overwinning, die de wereld overwint, namelijk ons geloof. Wie is het, die de wereld overwint, dan die gelooft, dat Jezus is de Zoon van God?"

Is er de geloofsvereniging met Christus, de gebondenheid aan Hem, dan is er een zodanige macht, dat het vergeleken kan worden bij een leger, dat in slagorden gesteld is met banieren. Dus gerééd, klaar voor de aanval; niet onordelijk is maar strijdt onder banieren, wetend wáár zich aan te houden. Is het geen verheven en heerlijke zaak?

Om zo te spreken heeft de kerk, de gemeente Gods (já, laat ik het nog anders uitdrukken) een arme, een ellendige die niets dan Jezus heeft, daardoor zó'n machtig wapen, dat satan er niet tegen op kan. Hij is veertig dagen en veertig nachten lang in de woestijn bezig geweest, om Jezus te verzoeken en te overwinnen, maar Jezus versloeg hem telkens met: "Er staat geschreven." Satan kon níets uitoefenen.

Maar laat er nu eens een ellendige zijn, die in zichzelf - door kruis, lijden en verdriet - niet hoger kan komen dan een worm, wriemelend op de grond, wat komt daar voor de dag? Dat zij zelfs de Leeuw, Die uit de stam van Juda is, overwint! Want Die gaat Zichzelf zó uitspreken: "Wend uw ogen van Mij af, want zij doen Mij geweld aan." Dat is Jézus' woord! Alsof Hij wil zeggen: Ik kàn Mij als niet onthouden, om Mijzelf aan u ten goede te bewijzen.

Op een andere plaats: "Gij hebt Mij het hart genomen, Mijn zuster, o bruid! Gij hebt Mij het hart genomen, met één van uw ogen", wat insluit, dat Zijn hart veroverd, dat Zijn hart gestolen wordt! Is dat niet machtig? Dat een ieder voor zich dat recht versta.

De kerkgeschiedenis meldt van Trigland (het was toen een tijd van zeer grote ernst, want de twist tussen de Remonstranten en de Contra-Remonstranten was van dien aard, dat er zelfs al enkele predikanten op een lijst stonden die het met hun leven zouden moeten betalen en het land stond op de grens van een bloedige burgeroorlog), dat op een keer Prins Maurits hem vroeg, wat hij van de zaak van de kerk dacht. Trigland antwoordde: "Dat kan ik beter aan u vragen." "Neen - zei Prins Maurits - ik wil uw gedachten weten." Trigland's antwoord was: "Nu, als wij dan nog vrijheid mogen behouden om in koeienstallen en in varkenscotten en schuren te spreken en Christus aangeropen wordt, dan kan Hij die het Hoofd van Zijn christengemeente is, orde op zaken stellen."

Wat is daar de inhoud van? Dat die man zó'n geloof in Christus had en het gebed zulk een sterk wapen was, dat, als wij Hem aanroepen, dan zal Hij Zich zekerlijk aan ons bewijzen. Dat bracht teweeg dat Prins Maurits zei: "Wat? In koeienstallen en schuren? Mijn vader heeft voor dit land zijn bloed vergoten! Dat kunnen wij zó niet laten zitten." Hij ging naar Van Oldenbarnevelt en sprak er met hem over dat er een nationale synode moest komen. Om zich toen uit die moeilijke situatie te redden wilde Van Oldenbarnevelt het gesprek afbreken en zei: "U moet rekenen dat ik geen theoloog ben." "Juist - zei Maurits - ik ook niet; daarom moeten wij het theologen laten uitzoeken." Er kwam een nationale synode, waar de leer aan de Schrift is getoetst en vastgelegd. Wat bleek? Christus, het Hoofd van Zijn gemeente, deed orde op zaken stellen. Daartoe hebben die mensen Christus aangeropen.

Dat had men hier ten tijde van de afscheiding óók moeten doen. Maar toen heeft men het níét gedaan en heeft men eigen wegen gekozen; daaruit is al de ellende van nu. Er zijn nu volop kerken, maar wáár is Christus als het Hoofd van Zijn kerk? Hij wordt gemist. Daarom kan men doen en laten wat men wil, en loopt men als vrij man over de aarde, niet gebonden aan Christus. Men haalt Hem er zelfs graag bij, maar dat is dan de vlag die heel de vuile lading moet dekken. Zó staat het met de kerk in Nederland.

Dat dan een ieder, vanwege de ernst van de tijd, persoonlijk gemeenschap met Christus zoek! Laten wij zoeken er onze ziel als een buit uit weg te dragen.

Hier staat van het gebed, dat als er één is, die Hem gelovig aanhangt, Hem aanroept -- dat wordt voorgesteld onder een wel geordend machtig leger -- dat dan, om zo te spreken, Christus Zich laat overwinnen en Zich te onzen dienste stelt, ja Zichzelf geeft en al onze zaken richt. Is het geen beminnelijk Vorst? "Zijn schoonheid hoog te loven, gaat al het schoon der mensen ver te boven." Wie is toch als Hij? Dat een ieder voor zich wete wat hem past en betaamt tegenover zulk een Koning!

Ik heb maar in korte trekken iets van de grote volheid en inhoud van dit woord gezegd, maar laat het genoegzaam zijn. De heerlijkheid van Christus blinkt er in uit, van Hem, Die alles voor ons wil zijn. Dat ik dan voor mijzelf en gijlieden voor uzelf, wete wat ons past tegenover Zijn Persoon en Zijn gezegende Middelaarsarbeid. Laten wij het niet naast ons neerleggen, maar dat het teweeg brenge, dat wij Hem aanlopen als een waterstroom om Hem te kennen en te vervolgen Hem te kennen, opdat wij, geheiligd in het gemoed, ten hemel worden opgevoed, om straks dáár te mogen zijn waar geen geloof meer nodig is, ook geen hoop, maar waar alleen de liefde zal zijn, die hier al gekend wordt.

Wanneer dan de dood komt - die voor de gelovigen toch de doorgang is tot het eeuwige leven - dan zullen het geloof en de hoop tot de liefde spreken: "Nu ruimen wij onze plaats geheel voor u in", opdat het zal worden een zalig aanschouwen. Dan zullen wij kennen gelijk wij gekend zijn. Gedenke ons daartoe God almachtig, en schikke Hij ons toe door die eeuwige Geest, tot een rechte en waarachtige betrachting van Hem en van dat eeuwig goed, Gode tot heerlijkheid. Amen.

Slotzang.

Psalm 72: 2

De bergen zullen vrede dragen, ...

Zegen.

Ga voorts heen in vrede en ontvangt de zegen des HEEREN:

De genade van Onze Heere Jezus Christus, de liefde Gods des Vaders, en de troostvolle gemeenschap des Heiligen Geestes, zij en blijve met u allen. Amen.